

MAANTEEAMET

Juhi ettevalmistamisest Norras, Saksamaal, Prantsusmaal, Suurbritannias, Hollandis, Rootsis ja Soomes

Maanteeamet

21. oktoober 2015

Ühised jooned koolituses ...

... Norra, Rootsi, Soome, Hollandi, Prantsusmaa, Saksamaa ja Suurbritannia näitel:

- juhikandidaadi õppeperiood on läinud pikemaks ja kestab ühest aastast kuni kolme aastani

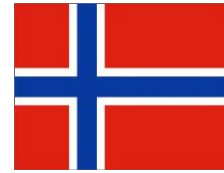

Ühised jooned koolituses Norra, Rootsi, Soome, Hollandi, Prantsusmaa, Saksamaa ja Suurbritannia näitel

- õpilane saab võimalikult palju sõidupraktikat enne juhtimisõiguse taotlemist
- asulavälisel teel sõitmise osakaalu suurenemine

Norra

- kohustuslik koolituskursus autokoolis (teoriaõpe 17 tundi, õppesõit 13 tundi)
- eraviisiline sõidupraktika võimalus koos juhendajaga
- Norras saab autokoolis õpingutega alustada juba **15**aasta vanuselt, juhiluba saab aga taotleda **18**aasta vanuselt
- seega 3 aastat regulaarset sõidupraktikat enne juhtimisõiguse taotlemist

Norra

- Regulaarse sõidupraktika vahepeelsel ajal käiakse koos juhendajaga autokoolis, et sõiduõppija saaks juhina oma arengut näidata ning õpetaja soovitusi ja nõuandeid edasise arengu osas kuulata
- Norra loeb väga oluliseks teguriks praktilist kogemust
- Juba üks aasta enne eksamile tulekut (17 a) peab juht olemaksamiks valmis

Norra

- autokool on vajalik!
- koolitusel – kogemuste jagamine
- suuremahuline iseseisev õpe
- õppesõidul (sõidupraktikal) on oluline ka pikkade vahemaade sõitmine
- enne eksamitele minekut võimalikult palju (sõidu)kogemust
- sõidueksam kestab 75 minutit (väljaspool **asulat 50-80% eksamiajast**)

Norra

- oluline õpetajate areng ja õpetajate täienduskoolitused
- sõidupraktika võimalus koos juhendajaga on nende koolitusmudelisse juba sisse kombineeritud

Saksamaa

- ka Saksamaal ulatub juhi õppeperioodi pikkus **juba 1,5 - 2 aastani**
- autokool on kohustuslik, kuid samas on seal ka juhendajaga sõit lubatud
- Juhendajaga sõidetakse **3000-5000 km**
- koolitusega alustatakse 16 a (16,5 keskmiselt) vanuselt (2010) eesmärgiga pikendada noore sõiduõppija õppeprotsessi (praktika osakaal)

Saksamaa

- Kohustuslike tundidena on Saksamaal kindlaks määratud asulavälisel teel sõitmine ning sõitmine pimedal ajal:
- erinevatel maanteedel – 5 x 90 min
- kiirteedel – 4 x 90 min
- pimedas sõit – 3 x 90 min

Saksamaa

- Kes sõidavad juhendajaga, saavad sõidueksamil ka paremini läbi – keskmiselt 10%; sama kehtib ka teooriaeksami kohta
- Juhendamise õiguse saamiseks ei ole vaja teha lisakoolitust ega eksamit sooritada

Saksamaa

- Juhendajaga sõit on lubatud 17 aastaselt. Juhendajaks võib olla kas lapsevanem või ka keegi teine sõidukogemusega juht. Samas on väga hea ja soovitatav, kui lapsevanem võtab endale juhendaja rolli.
- Juhendaja peab olema vähemalt 30 aastat vana ning tal peab olema B-kategooria juhiluba vähemalt 5 aastat.

Suurbritannia

- Liberaalne koolitussüsteem, kuid 90% õppuritest valib ikkagi autokooli
- Õppetundide arvu pole kindlaks määratud
- Autokoolis võetakse keskmiselt 47 tundi õppesõitu
- Liberaalsed koolitussüsteemi toimimist toetavad ka väga head õppematerjalid ja nende kättesaadavus, mille järgi on hea iseseisvalt näiteks teoreetilisi teadmisi omandada

Suurbritannia

- Suurbritannias võtab keskmise juhikandidaadi eksamiküpsuse saavutamise aega 11 kuud; üldjuhul kestab õpe ligikaudu üks aasta
- õppe käigus toimub aktiivne suhtlemine – õpilane on aktiivses rollis (küsib, uurib jne)
- sõidueksamil on tähtsal kohal eksamineeritava iseseisev sõit ning seda osa on plaanis veel laiendada

Suurbritannia

- Sõidueksamil läbisaamine on madal – 47%: selle põhjuseks on vähene sõidupraktika
- Sõidueksamil ei tohi kasutada kindlaid marsruute
- Kui eksam ebaõnnestub, siis pakutakse briifingut
- Juhendajaga sõit – see suurendab juhi vastutustunnet!

Rootsi

- Liberaalne koolitussüsteem, kuid 95% õppuritest valib ikkagi autokooli
- Õpingutega võib alustada 16 a
- Enne juhendamise algust tuleb läbida 4-tunnine kursus autokoolis
- Autokoolis võetakse keskmiselt 13 sõidutundi
- Tagasiside väga oluline!

Rootsi

- Juhendaja sõidetakse keskmiselt 70 tundi
- Tagasiside väga oluline!
- B-kategooria teooriaeksam toimub 11 erinevas keeles

Holland

- 10000 õpetajat, 5000 autokooli
- Õppimine autokoolis on vabatahtlik, õppetundide arv ei ole kindlaks määratud
- Juht (eksamineeritav) peab oskama „oma peaga mõelda“ – väga oluline!
- Kui juht suudab selgitada, miks ta käitus antud olukorras just nii, siis on ta suure tõenäosusega ohutu juht

Holland

- Õpetaja peab iga 5 aasta jooksul läbima 6 päevase täienduskoolituse

Holland

- Eksam kui lõppfilter näitab juhi ettevalmistuse taset ja kvaliteeti – eksamil on suur tähtsus
- Sõidueksam on väga põhjalik (range)
- Sõidueksam algab auto ohutuse kontrolliga

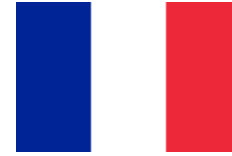
Sõidueksam toimub:

- Asula- ja asulavälistel teedel
- Kiirteedel (kuni 120 km/h)
- Manöövreid kontrollitakse liikluses

Holland

- Holland on riik, kes kasutab edukalt eel-eksami (proovieksami) süsteemi
- Proovieksami võimalust kasutab 55% juhikandidaatidest
- Noorel juhikandidaadil on alati võimalus oma juhtimisoskust enne päris eksamit pingevalt testida, tundmata piinlikkust proovieksami ebaõnnestumise puhul.

Prantsusmaa

- Liiklusõpe toimub juba algkoolis – ohud liikluses
- Autokool on nõutav
- Juhendajaga sõitmine 3000-5000 km (võib alates 16 a vanuselt)

Prantsusmaa

- Juhendaja peab läbima 4tunnise koolituse
- Eksamil – iseseisev sõitmine (oluline)
- Autokoolis võetakse keskmiselt 30 sõidutundi (20 tundi on nõutav)

Prantsusmaa

- Õpe kestab ligikaudu 1 aasta
- Prantslaste uuring näitab, et need noored juhid (vanuses 18-19 a), kes on sõitnud sõidupraktika saamise eesmärgil koos juhendajaga, satuvad 25 % vähem liiklusõnnetustesse
- Nendel, kes on sõitnud juhendajaga, on sõidueksamil läbisaamine 70% (teistel 52%)

Soome

- Umbes 60% 18-aastastest isikutest taotleb Soomes B-kategooria juhiluba. Helsingis on neid ainult 33%
- Koolitus algab 17aasta vanuselt, juhiloa taotlemine alates 18 a vanuselt
- Õpetajate pädevusest sõltub koolituse kvaliteet

Soome

- Õpilase roll: õpilane on aktiivses rollis ja vastutab oma õppimise ja liikluskäitumise eest
- Õpetaja roll: õpetaja on kui treener, kes jälgib, suunab ja juhendab õpilasi ja annab tagasisidet, aitab õpilasel seada oma õpieesmärgid jne

Soome

- Õppemeetodid: aktiivõpe, arutelud ja diskussioonid, rühmatöö
- Tagasisidet antakse igas koolituse etapis ja igal pool, sh individuaalne tagasiside
Enesehinnang on põhikomponendiks läbi kogu õppe, see suurendab õpilase eneseteadlikkust ja motivatsiooni

Soome

- Juhi õppes rõhutakse nii sõidupraktika kui ka juhendaja rolli osatähtsusele juhi ettevalmistamisel
- Viimane aitab suurendada õpilase enda vastutust õppeprotsessis ning suurendab ka tema motivatsiooni saada ohutuks ja vastutustundlikuks juhiks.
- Õppeaja pikendamine (praktiline osa)

Soome

- Sõidueksami alguses seatakse eesmärgid ja soovitud tulemus (ohutu sõit, tähelepanelikkus teiste liiklejate suhtes, keskkonnasäästlikkus) koostöös eksamineerijaga
- Sõidueksam algab auto ohutuse kontrolliga
- Juhikandidaat on iseseisev kogu eksami vältel, võtab ise kõik otsused vastu; eksamineerija on toetavas rollis
- Tagasiside: eksamineeritav osaleb aktiivselt tagaside andmise protsessis, vaadatakse, kas kõik eesmärgid, mis püstitati eksami alguses, said täidetud

Soome

- Oma juhi koolituses rõhuvad soomlased elukestvale õppele (*life long learning*).
- Eksamil – eksamineeritav hindab ise oma käitumist liikluses, on ise vastutav (juhi enesehinnang on oluline)
- Eksamil toimunu põhjalik arutelu
- **Eksamineeritav peab olema iseseisev!**

MAANTEEAMET

Täna!

toivo.kangur@mnt.ee